

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

(Валентина ЧУМАК)

«21» грудня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансова грамотність

(міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна)

Полтава
2021/2022 н.р.

Робоча програма Фінансова грамотність для здобувачів вищої освіти

Мова викладання державна.

Розробники: Капаєва Людмила, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Протокол від «21» грудня 2020 року № 9

©ПДАА 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість годин -	90	
Кількість кредитів –	3	
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова	
Рік навчання (курс)	2	
Семестр	3	3
Лекції (годин)	16	4
Практичні (годин)	14	2
Самостійна робота (годин)	60	84
в т.ч. індивідуальні завдання - контрольна робота (години)	x	28
Вид семестрового контролю	Залік	

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Філософія».

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування в здобувачів вищої освіти знань основ фінансової грамотності і підвищення їхнього рівня фінансової культури.

Основні завдання навчальної дисципліни: розвинути в здобувачів вищої освіти критичне та системне мислення з фінансових питань, здатність логічно обґрунтовувати позицію, уміння оцінювати ризики та приймати рішення щодо управління своїми фінансами.

Компетентності:

- загальні:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- предметні:

- знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері фінансів;

- здатність визначати особливості особистої фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі;

- здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування.

Програмні результати навчання:

- знати і розуміти сутність і значення фінансів; джерела формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері фінансів;

- визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі;

- виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність грошей.

Гроші та їх еволюція. Виникнення і розвиток товарно-грошових відносин. Товарні відносини у Стародавньому світі. Безмонетна епоха в Київській Русі. «Кар'єра» срібла і золота. Гривня: історія виникнення. Грошова реформа короля Августа. Мідний бунт в Москві. Поява паперових грошей. Купоно-карбованці багаторазового використання в незалежній Україні. Грошова реформа 1996 року в Україні. «Зручні гроші». Форми грошей в обігу. Функції грошей та основні правила користування грошима. Майбутнє грошей.

Тема 2. Особисті фінанси.

Фінансова культура та її значення для розвитку суспільства. Сутність фінансових відносин. Добробут, багатство, бідність, «замкнене коло бідності».

Зайнятість і підприємництво. Форми зайнятості. Порядок формування винагороди. Безперервність покращення професійних знань і навичок. Побудова кар'єри.

Фінансове планування. Фінансові цілі. Методи фінансового планування. Ухвалення фінансових рішень.

Поняття та класифікація надходжень. Характеристика окремих видів надходжень. Надходження та податки.

Суть і причини виникнення видатків. Види та характеристика окремих видатків. Видатки і інфляція.

Складання сімейного бюджету. Мета обліку та прогнозування надходжень і видатків. Види особистого (сімейного) бюджету.

Сутність податків та їх види. Еволюція податкової системи країн світу. Данина в Київській Русі. Податки «показанщина», «покабанщина», «поколющина». Податки на споживання. Податки на доходи. Податки на майно.

Тема 3. Фінансова система та фінансові послуги.

Фінансова система та канали руху коштів. Фінансові посередники та фінансові послуги. Ринки капіталу та ринок грошей. Регулювання діяльності фінансових посередників.

Банки та банківські послуги. Банки та банківська система. Зародження банківської системи. «Побожні банки». Банківська система сучасної України. Найбільші українські банки.

Види банківських послуг. Чинники вибору надійної банківської установи. Поточні рахунки. Платіжні картки. Комісії за відкриття та користування поточним рахунком. Контроль за операціями та залишком на рахунку.

Платежі та платіжні системи. Платежі з використанням готівки. Безготівкові платежі. Інтернет-банкінг. Мобільний гаманець. Платежі з використанням електронних грошей. Призначення платіжних систем. Карткові платіжні системи. Міжнародні банківські платежі.

Сутність валюти. Конвертованість валют і золотовалютні резерви. Валютний курс і валютний ринок.

Небанківські фінансові установи: ломбарди, кредитні спілки, фінансові компанії, лізингові компанії.

Тема 4. Заощадження та інвестиції.

Заощадження та їх джерела. Форми заощаджень, інвестиції та інфляція. Зміна вартості грошей у часі.

Депозит і його види. Особливості процентних ставок за депозитами. Гарантування банківських вкладів. Банківські депозити: правила успішного розміщення коштів.

Інвестиції: сутність та призначення. Цінні папери та їх види. Можливості отримання доходу від операцій з акціями та облігаціями. Особливості функціонування ринків капіталу та їх учасники. Стратегія та ризики інвестування. Альтернативні види інвестицій.

Пенсії. Структура та особливості пенсійної системи в Україні. Солідарні пенсійна система. Накопичувальна пенсійна система. Система недержавного пенсійного забезпечення.

Тема 5. Запозичення та кредит.

Сутність і виникнення кредиту. Правила надання кредиту в «Руській правді». Позики як можливість потрапити в рабство. Лихварський кредит на українських землях.

Кредити для споживачів і підприємств. Причини для позики та контроль за рівнем заборгованості.

Вартість кредиту. Процент та номінальна процентна ставка. Комісії за кредитом. Загальні витрати за споживчим кредитом і реальна річна процентна ставка. Платежі за послуги інших, пов'язаних з кредитом, осіб. Методи виплати кредиту.

Обґрунтування кредиту та вибір кредитодавця. Паспорт споживчого кредиту. Кредитоспроможність і кредитна історія. Кредитний договір. Зміна умов договору, відмова від договору та дострокове повернення кредиту. Відповідальність позичальника у випадку порушень договору.

Кредитні продукти для споживачів. Кредит по будь-якій потребі без застави. Кредит від ломбарду під заклад певного майна. Кредит на придбання побутової техніки чи інших товарів. Кредитна картка. Кредит на придбання транспортного засобу з передачею його в заставу. Іпотечний кредит. Розв'язання можливих конфліктних ситуацій при запозиченнях. Основні кредитні продукти для юридичних осіб.

Тема 6. Фінансова безпека.

Типи ризиків та управління ними. Поняття та види ризиків. Схильність до ризику. Етапи та способи управління ризиками.

Страховання: зародження і розвиток. Перші національні страхові товариства «Дністер» і «Карпатія». Потреба в страхуванні та особливості страхової діяльності. Учасники страхових відносин. Форми страхування. Умови та правила страхування.

Види страхування. Особисте страхування. Страхування відповідальності. Страхування майна. Перспективні форми страхування в Україні.

Фінансова безпека та шахрайство. Фінансове шахрайство. Фізична крадіжка персональних даних. Шахрайство в онлайн. Крадіжки персональних даних за допомогою соціальної інженерії. Інші різновиди шахрайства: махінації з обміном валют, розіграшами, лотереями та кредитами на чуже ім'я. Фінансові піраміди.

Захист споживачів фінансових послуг. Уміння обачливо витратити гроші. Базові правила та обов'язки споживача фінансових послуг. Можливі ознаки фінансової послуги.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Сутність грошей.	15	2	2	11	15	2	2	11
Тема 2. Особисті фінанси.	15	4	4	7	15	-	-	15
Тема 3. Фінансова система та фінансові послуги.	15	4	2	9	15	-	-	15
Тема 4. Заощадження та інвестиції.	15	2	2	11	15	2	-	13
Тема 5. Запозичення та кредит.	15	2	2	11	15	-	-	15
Тема 6. Фінансова безпека.	15	2	2	11	15	-	-	15
в т. ч. індивідуальні завдання – контрольна робота	-	-	-	-	-	-	-	28
Усього годин	90	16	14	60	90	4	2	84

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Сутність грошей.	2	2
2	Особисті фінанси.	4	-
3	Фінансова система та фінансові послуги.	2	-
4	Заощадження та інвестиції.	2	-
5	Запозичення та кредит.	2	-
6	Фінансова безпека.	2	-
	Разом	14	2

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Сутність грошей.	11	11
2	Особисті фінанси.	7	15
3	Фінансова система та фінансові послуги.	9	15
4	Заощадження та інвестиції.	11	13
5	Запозичення та кредит.	11	15
6	Фінансова безпека.	11	15
	Разом	60	84

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація даного напрямку роботи передбачається шляхом виконання індивідуалізованого навчального завдання, яке виконується самостійно здобувачем вищої освіти в позааудиторний час:

- контрольної роботи (для ЗВО заочної форми навчання).

9. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форма оцінювання
- знати і розуміти сутність і значення фінансів; джерела формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері фінансів;	1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. За джерело знань: - словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда; - наочні методи: ілюстрування. - практичні методи: вправи, практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою.	- виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи; - опитування; - розв'язування тестів; - контрольна робота (для заочної форми навчання)
- визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі;	За мисленням: частково-пошуковий. За ступенем керівництва: методи самостійної роботи, робота під керівництвом викладача. 2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: - методи формування пізнавальних інтересів; - методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності до навчання.	- виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи; - опитування; - розв'язування тестів; - контрольна робота (для заочної форми навчання)
- виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування.	3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: - методи усного контролю; - методи письмового контролю; - тестовий контроль.	- виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи; - опитування; - розв'язування тестів; - контрольна робота (для заочної форми навчання)

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
- знати і розуміти сутність і значення фінансів; джерела формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері фінансів;	30	30	18
- визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі;	40	40	24
- виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування.	30	30	18
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

10. Форми оцінювання результатів навчання

Денна форма

Програмні результати навчання	Форми оцінювання							
	Виконання вправ на практичних заняттях		Розв'язування тестів		Опитування		Виконання завдань самостійної роботи	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
- знати і розуміти сутність і значення фінансів; джерела формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері фінансів;	4	7	8	13	3	5	3	5
- визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі;	6	10	8	14	5	8	5	8
- виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування.	4	7	8	13	3	5	3	5
Разом	14	24	24	40	11	18	11	18

Заочна форма

Програмні результати навчання	Форми оцінювання							
	Виконання завдань самостійної роботи		Опитування		Розв'язування тестів		Контрольна робота	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
- знати і розуміти сутність і значення фінансів; джерела формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері фінансів;	3	5	2	5	7	11	5	8
- визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі;	6	8	6	8	8	14	7	11

- виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування.	2	5	3	5	6	11	5	8
Разом	11	18	11	18	21	36	17	28

Форма, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- виконання вправ на практичних заняттях (діапазон 0-4 бали);

4 бали	правильне виконання, що демонструє знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
3 бали	в цілому правильне виконання, з незначною кількістю помилок, що демонструє на достатньому рівні знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
2 бали	неповне виконання з значною кількістю помилок, що демонструє на базовому рівні знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
1 бал	виконання задовольняє мінімальні критерії, студент робить принципові помилки, демонструючи на початковому рівні знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
0 балів	студент не виконав завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання

- розв'язування тестів (діапазон 0-20 балів для денної форми, 0-18 балів для заочної форми – оцінюється за питомою вагою наданих вірних відповідей шляхом тестування на онлайн-платформі MOODLE);

- опитування (діапазон 0-3 бали):

3 бали	здобувач вищої освіти надав неповну відповідь, що свідчить про: достатній рівень знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
2 бали	здобувач вищої освіти надав часткову відповідь, що свідчить про:

	базовий рівень знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
1 бал	здобувач вищої освіти надав мінімальну відповідь, що свідчить про: початковий рівень знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
0 балів	здобувач вищої освіти не надав відповідь, що не дає можливість оцінити формування ним відповідних компетентностей та набуття програмних результатів навчання

- виконання завдань самостійної роботи – діапазон 0-3 бали:

3 бали	в цілому правильне виконання, з незначною кількістю помилок, що демонструє на достатньому рівні знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
2 бали	неповне виконання з значною кількістю помилок, що демонструє на базовому рівні знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
1 бал	виконання задовольняє мінімальні критерії, студент робить принципові помилки, демонструючи на початковому рівні знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
0 балів	студент не виконав завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання

Критерії оцінювання виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти заочної форми

Теоретичне питання

Кількість балів	Характеристика критерію оцінювання
4 бали	здобувач вищої освіти надав повну відповідь, що свідчить про: знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері

	взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
3 бали	здобувач вищої освіти надав неповну відповідь, що свідчить про: достатній рівень знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
2 бали	здобувач вищої освіти надав часткову відповідь, що свідчить про: базовий рівень знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
1 бал	здобувач вищої освіти надав мінімальну відповідь, що свідчить про: початковий рівень знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
0 балів	здобувач вищої освіти не надав відповідь, що не дає можливість оцінити формування ним відповідних компетентностей та набуття програмних результатів навчання

Вправа

Кількість балів	Характеристика критерію оцінювання
3 бали	в цілому правильне виконання, з незначною кількістю помилок, що демонструє на достатньому рівні знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
2 бали	неповне виконання з значною кількістю помилок, що демонструє на базовому рівні знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
1 бал	виконання задовольняє мінімальні критерії, студент робить принципові помилки, демонструючи на початковому рівні знання і розуміння сутності і значення фінансів; джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів; закономірностей у сфері взаємовідносин; здатність визначати

	особливості фінансової поведінки та її впливу на прийняття фінансових рішень; напрями раціоналізації фінансової поведінки на сучасному етапі; здатність виявляти навички фінансової культури, управління фінансами та фінансового планування;
0 балів	студент не виконав завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання

Шкала оцінювання контрольної роботи

Складові контрольної роботи	Кількість балів	Кількість елементів завдання	Загальна кількість балів
Оцінка змісту контрольної роботи			
Розкриття теоретичних питань	0-4	3	0-12
Виконання вправ	0-3	2	0-6
Оцінка якості оформлення контрольної роботи			
Відповідність оформлення встановленим вимогам і дотримання графіку виконання	x	x	1-5
Захист роботи			
Повнота та вичерпність відповідей на питання викладачів	x	x	0-5
Разом	x	x	0-28

Форма проведення підсумкового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

11. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	Виконання практичних завдань	Розв'язування тестів	Опитування	Завдання самостійної роботи	Разом	Завдання самостійної роботи	Опитування	Розв'язування тестів	Разом
Тема 1. Сутність грошей.	4	-	3	3	10	3	3	-	6
Тема 2. Особисті фінанси.	4	-	3	3	10	3	3	-	6
Тема 3. Фінансова система та фінансові послуги.	4	20	3	3	30	3	3	18	24
Тема 4. Заощадження та інвестиції.	4	-	3	3	10	3	3	-	6
Тема 5. Запозичення та кредит.	4	-	3	3	10	3	3	-	6
Тема 6. Фінансова безпека.	4	20	3	3	30	3	3	18	24
В. ч. індивідуальні завдання: - контрольна робота	-	-	-	-	-	28	-	-	28
Разом	24	40	18	18	100	46	18	36	100

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Ткаченко Н.В., Довгань А.І., Часнікова О.В. Рядова О.Б., Лапішко З.Я., Забуга Н.І. Фінансова культура: Навчальне видання. / За загальною редакцією д.е.н., професора Т.С. Смовженко. Київ: Державний вищий навчальний заклад «Університет банківської справи», 2016. 116 с.
2. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: Навчальний посібник. / Керівники авторських колективів: від Проекту USAID «Трансформація фінансового сектору» Т.С. Грищенко, Ю.В. Вітка; від ДВНЗ «Університет банківської справи» Т.О. Смовженко, А.Я. Кузнецова. Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 272 с.
3. Фінансова грамотність: інтерактив. електрон. посіб. / авт. кол.; за ред. Т. С. Смовженко; М-во освіти і науки України. Київ, 2014. 1 електрон. диск.
4. Фінансова грамотність: підручник / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. Київ, 2014. 316 с.
5. Фінансово-економічна грамотність: підручник: у 2-х ч. / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. Київ: Кондор, 2017. Ч. 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України. 1024 с.
6. Фінансово-економічна грамотність: підручник: у 2-х ч. / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. Київ : Кондор, 2018. Ч. 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки. 400 с.

Допоміжні

1. Варуфакіс Я. Розмови з донькою про економіку. Коротка історія капіталізму; з англ. пер. Ю. Скавінський. Львів: Вид-во Старого Лева, 2018. 165 с.
2. Карлін М. І., Цимбалюк І. О. Фінанси домогосподарств провідних країн світу: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 172 с.
3. Програма розвитку фінансового (USAID / FINER-II) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://finrep.kiev.ua/structure/finedu/general_ua.php.
4. Романенко О. Р. Фінанси: підручник для ВНЗ. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 310 с.
5. Ткаченко Н. В. Страхування: підручник. Київ: УБС НБУ, 2014. 570 с.
6. Фергюсон Н. Еволюція грошей. Фінансова історія світу; пер. з англ. К. Діса. Київ: Наш формат, 2017. 380 с.
7. Фінанси: експрес курс: навч. посібник / І. С. Волохова, Н. А. Шикіна, О. Г. Волкова та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової. Харків: ПромАрт, 2018. 262 с.
8. Харарі Ю. Н. 21 урок для 21 століття; з англ. пер. О. Дем'янчук. Київ: Форс Україна: Book Chef, 2018. 413 с.
9. Шефер Б. Пес на ім'я Мані, або Абетка грошей. Львів: Видавництво Старого Лева, 2015. 231 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Національного банку України : bank.gov.ua.
2. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України : minfin.gov.ua.
3. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України: sts.gov.ua.
4. Офіційний веб-сайт Пенсійного фонду України: pfu.gov.ua.
5. Офіційний веб-сайт Фонду соціального страхування України: fsuu.gov.ua.
6. Офіційний веб-сайт Державної служби зайнятості: dcz.gov.ua.
7. Сайт «Ціна держави»: <https://cost.ua/about>
8. Онлайн-видання ФІНГВІН: <https://www.finguin.guru>